ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ)
ΤΗΣ 9ης ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1984 [1]

Acciaierie e Ferriere Busseni SpA
κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

«ΕΚΑΧ — σύστημα ποσοστώσεων της παραγωγής χάλυβα — ανωτέρα βία»

Υπόθεση 284/82

Περίληψη

1. Κοινοτικό δίκαιο — Γενικές αρχές — Ανωτέρα βία — Έννοια

2. Διαδικασία — Προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής — Εκπρόθεσμη άσκηση — Περίπτωση ανωτέρας βίας — Έννοια — Όρια
(Οργανισμός του Δικαστηρίου ΕΚΑΧ, άρθρο 39, παράγραφοι 1 και 3)

1. Η έννοια της ανωτέρας βίας αναφέρεται κυρίως, αν εξαιρεθούν οι ιδιομορφίες των ειδικών τομέων στους οποίους χρησιμοποιείται, σε εξωτερικές περιστάσεις που καθιστούν αδύνατη την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης ενέργειας. Ακόμη και αν δεν προϋποθέτει απόλυτη αδυναμία, απαιτεί, ωστόσο, την ύπαρξη ασυνήθων δυσχερειών, ανεξάρτητων από τη βούληση του προσώπου, που παρίστανται αναπόφευκτες έστω και αν καταβληθεί κάθε δυνατή επιμέλεια.

2. Η προσωρινή διακοπή της λειτουργίας μιας επιχειρήσεως που δεν συνεπάγεται ούτε την εκκαθάρισή της ούτε την παύση της ευθύνης της διευθύνσεώς της ως προς την κανονική συνέχιση του χειρισμού των υποθέσεών της δεν μπορεί να θεωρηθεί ως περίπτωση ανωτέρας βίας, κατά την έννοια του άρθρου 39, παράγραφος 3, του Οργανισμού του Δικαστηρίου ΕΚΑΧ, που να δικαιολογεί τη μη τήρηση της προθεσμίας ασκήσεως της προσφυγής που προβλέπει η παράγραφος 1 της εν λόγω διατάξεως.

Στην υπόθεση 284/82,

ACCIAIERIE E FERRIERE BUSSENI SPA, υπό αναγκαστική διαχείριση, με έδρα το Nave (Brescia, Ιταλία), διά του μόνου διαχειριστή της Maurizio Busseni, εκπροσωπούμενη από τους δικηγόρους Fabrizio Massoni, Gino Alberto Bergmann και

1 — Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

Gerolamo Pellicano, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο το δικηγόρο André Elvinger, 15, Côte d'Eich,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπης των Ευρωπαϊκων Κοινοτητων, εκπροσωπούμενης από τον Sergio Fabro, με αντίκλητο τον Oreste Montalto, μέλη και οι δύο της νομικής της υπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg, Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της ατομικής αποφάσεως της Επιτροπής, της 13ης Αυγούστου 1982, περί επιβολής προστίμου στην προσφεύγουσα,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

συγκείμενο από τους K. Bahlmann, πρόεδρο τμήματος, P. Pescatore και O. Due, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Reischl
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, η εξέλιξη της διαδικασίας, τα αιτήματα, οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων συνοψίζονται ως εξής:

I — Πραγματικά περιστατικά

Ενόψει καταστάσεως έκδηλης κρίσεως στην αγορά χάλυβα, κατά την έννοια του

άρθρου 58 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, η Επιτροπή εξέδωσε την απόφαση 2794/80, της 31ης Οκτωβρίου 1980 (ΕΕ ειδ. έκδ. 13/010, σ. 50), που τροποποιήθηκε με την απόφαση 3333/80 (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/002, σ. 7) και η οποία θεσπίζει σύστημα ποσοστώσεων της παραγωγής χάλυβα για τις επιχειρήσεις της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα.

Η Επιτροπή, σύμφωνα με τα άρθρα 2 έως 4 της γενικής αποφάσεως, καθορίζει για κάθε επιχείρηση τριμηνιαίες ποσοστώσεις παραγωγής για τον ακατέργαστο χάλυβα, καθώς και για καθεμία από τις τέσσερις ομάδες ελασματοποιηθέντων προϊόντων, η τέταρτη από τις οποίες περιλαμβάνει τα προϊόντα για τα οποία πρόκειται στην παρούσα υπόθεση. Ο υπολογισμός των ποσοστώσεων αυτών στηρίζεται στις τριμηνιαίες παραγωγές αναφοράς κάθε επιχειρήσεως. Προς το σκοπό αυτό, για κάθε μήνα του δεδομένου τριμήνου λαμβάνεται υπόψη ο ίδιος μήνας της χρονικής περιόδου από τον Ιούλιο 1977 ως τον Ιούνιο 1980 κατά τον οποίο η συνολική παραγωγή των τεσσάρων ομάδων ελασματοποιηθέντων προϊόντων ήταν η υψηλότερη. Οι τρεις μήνες που επιλέγονται κατ' αυτό τον τρόπο, και που δεν είναι κατ' ανάγκη συνεχόμενοι, συνιστούν την περίοδο αναφοράς. Οι παραγωγές αναφοράς είναι ίσες, για τον ακατέργαστο χάλυβα και για καθεμία από τις τέσσερις ομάδες ελασματοποιηθέντων προϊόντων, με τις αντίστοιχες παραγωγές κατά την περίοδο αναφοράς. Ωστόσο, στις περιπτώσεις που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφοι 3, 4, και 5 της γενικής αποφάσεως, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα, εντός ορισμένων ορίων, να αυξήσει τις παραγωγές αναφοράς και, κατά συνέπεια, τις ποσοστώσεις που ορίζονται για τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις.

Εξάλλου, το άρθρο 14 της αποφάσεως ορίζει ότι, αν οι περιορισμοί της παραγωγής ή της παραδόσεως που επιβάλλει η εν λόγω απόφαση και τα μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή της δημιουργούν εξαιρετικές δυσκολίες σε μια επιχείρηση, η επιχείρηση αυτή μπορεί να προσφύγει στην Επιτροπή προσκομίζοντας όλα τα αναγκαία στοιχεία. Η Επιτροπή εξετάζει το συντομότερο δυνατό την περίπτωση υπό το φως των αντικειμενικών σκοπών που επιδιώκει η απόφαση και προσαρμόζει ενδεχομένως τις διατάξεις της αποφάσεως στη συγκεκριμένη κατάσταση.

Το άρθρο 9 της αποφάσεως προβλέπει ότι η Επιτροπή επιβάλλει στις επιχειρήσεις που υπερβαίνουν την ποσόστωση παραγωγής τους ή το μέρος της ποσοστώσεως αυτής το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφοι 2 και 3, μπορεί να παραδοθεί μέσα στην κοινή αγορά, πρόστιμο το οποίο ανέρχεται κατά κανόνα σε 75 ECU ανά τόνο υπερβάσεως για τους συνήθεις χάλυβες και σε 150 ECU ανά τόνο υπερβάσεως για τους ειδικούς χάλυβες.

Με έγγραφο της 19ης Δεκεμβρίου 1980 και της 6ης Απριλίου 1981, η Επιτροπή ανακοίνωσε στην επιχείρηση Busseni την παραγωγή αναφοράς και την ποσόστωση της παραγωγής της για το πρώτο και δεύτερο τρίμηνο του 1981, όπως προέκυπταν από την εφαρμογή των ποσοστών μειώσεως που προβλέπει το άρθρο 5 της γενικής αποφάσεως, διόρθωσε δε τους σχετικούς αριθμούς με έγγραφό της της 1ης Φεβρουαρίου 1982. Η Busseni δεν προσέβαλε ποτέ ενώπιον του Δικαστηρίου την απόφαση αυτή, που αφορά την ποσόστωση παραγωγής που της χορηγήθηκε.

Στις 24 Απριλίου και 18 Μαΐου 1981 η Busseni ζήτησε αναπροσαρμογή της ποσοστώσεώς της για το πρώτο τρίμηνο του 1981, χωρίς, ωστόσο, να λάβει ποτέ απάντηση από την Επιτροπή.

Με έγγραφα της 24ης Νοεμβρίου 1981 και της 4ης Φεβρουαρίου 1982, η Επιτροπή διατύπωσε αιτιάσεις εις βάρος της επιχειρήσεως Busseni για υπερβάσεις 4 576 τόνων και 3 476 τόνων προϊόντων της κατηγορίας IV και την κάλεσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της, σύμφωνα με το άρθρο 36 της Συνθήκης ΕΚΑΧ. Στις παρατηρήσεις της, που υποβλήθηκαν με τηλετύπημα της 9ης Δεκεμβρίου 1981, με επιστολές της 17ης Δεκεμβρίου 1981 και της 19ης Φεβρουαρίου

1982, καθώς και κατά τη διάρκεια της ακροάσεως των εκπροσώπων της στις 26 Μαρτίου 1982, η Busseni δεν αρνήθηκε την υπέρβαση της ποσοστώσεως αλλά την έκτασή της. Μετά από την ανταλλαγή των επιστολών αυτών η υπέρβαση της ποσοστώσεως για το πρώτο τρίμηνο του 1981 μειώθηκε από 4 576 τόνους σε 3 398 τόνους. Ωστόσο, ως δικαιολογία της υπερβάσεως η Busseni προέβαλε ορισμένες σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές δεσμεύσεις, που την είχαν υποχρεώσει να διατηρήσει μια παραγωγή μεγαλύτερη από εκείνη που της είχε ορίσει η Επιτροπή. Η Επιτροπή, επειδή θεώρησε ότι τα επιχειρήματα της Busseni δεν ήταν επαρκή, της επέβαλε, με απόφαση της 13ης Αυγούστου 1982, πρόστιμο 514 875 ECU, δηλαδή 680 289 981 λιρετών, κατ' εφαρμογή του άρθρου 9 της γενικής αποφάσεως. Η απόφαση της 13ης Αυγούστου 1982 διαβιβάστηκε στην επιχείρηση Busseni με έγγραφο που φέρει την ημερομηνία 17 Αυγούστου 1982 και στάλθηκε από τις Βρυξέλλες στις 19 Αυγούστου 1982 και του οποίου την ειδοποίηση παραλαβής υπέγραψε ο παραλήπτης στις 26 Αυγούστου 1982 στο Nave (Ιταλία).

Εν τω μεταξύ, η επιχείρηση Busseni τέθηκε υπό το καθεστώς της Cassa Integrazione Guadagni, που προβλέπεται από τον ιταλικό νόμο 675 της 12ης Αυγούστου 1977 και υπό το καθεστώς του «εξώδικου συμβιβασμού». Με διάταξη του Tribunale της Brescia, της 23ης Απριλίου 1982, επιβλήθηκε στην εταιρεία Busseni η αναγκαστική διαχείριση.

Κατ' εφαρμογή του άρθρου 33 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, η επιχείρηση Busseni άσκησε προσφυγή, η οποία στάλθηκε από το Μιλάνο στις 22 Οκτωβρίου 1982 και περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 25 Οκτωβρίου 1982, με την οποία ζητεί την ακύρωση της ατομικής αποφάσεως της Επιτροπής, της 13ης Αυγούστου 1982, με την οποία της επιβάλλεται πρόστιμο για την υπέρβαση της εν λόγω ποσοστώσεως ή, επικουρικά, τη μείωση του ποσού του προστίμου και, επίσης επικουρικά, την παράταση της προθεσμίας για την καταβολή των προστίμων.

II — Διαδικασία και αιτήματα

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και μετά από ακρόαση του γενικού εισαγγελέα, το Δικαστήριο κάλεσε την προσφεύγουσα και την Επιτροπή να δώσουν ορισμένες πληροφορίες, οι οποίες και παρασχέθηκαν στο Δικαστήριο με έγγραφο της προσφεύγουσας, της 13ης Ιουλίου 1983, και με έγγραφο της Επιτροπής, της 11ης Ιουλίου 1983, παρατίθενται δε κατωτέρω.

Το Δικαστήριο, κατόπιν αυτού, αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων.

Με διάταξη της 22ας Ιουνίου 1983, το Δικαστήριο ανέθεσε την εκδίκαση της υποθέσεως στο δεύτερο τμήμα.

Η *προσφεύγουσα* ζητεί με την προσφυγή της από το Δικαστήριο:

«1. να ακυρώσει την απόφαση της Επιτροπής, της 13ης Αυγούστου 1982, αφού κατ' αρχάς αναστείλει την εκτέλεσή της,

2. επικουρικά, να μειώσει τα επιβληθέντα πρόστιμα,

3. επικουρικά επίσης, να παρατείνει τις προθεσμίες για την καταβολή των προστίμων και να λάβει όλα τα παρεπόμενα μέτρα που θα έκρινε αναγκαία».

Η *Επιτροπή* ζητεί, με το υπόμνημα αντικρούσεώς της, από το Δικαστήριο:

«1. να κρίνει απαράδεκτη την προσφυγή της προσφεύγουσας λόγω μη τηρήσεως του άρθρου 39 του Οργανισμού του Δικαστηρίου (ΕΚΑΧ)·

2. επικουρικά και σε περίπτωση που θα απέρριπτε αυτή την ένσταση απαραδέκτου, να κρίνει αβάσιμα τα αιτήματα της προσφεύγουσας·

3. εν πάση περιπτώσει να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα».

Η *προσφεύγουσα* ζητεί, με το υπόμνημα απαντήσεώς της, να κριθεί η προσφυγή της παραδεκτή.

III — Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

Η *προσφεύγουσα* υποστηρίζει με τον πρώτο ισχυρισμό της ότι της ήταν, πράγματι, αδύνατο να τηρήσει τις ποσοστώσεις που της είχε χορηγήσει η Επιτροπή. Η επιχείρηση αντιμετώπιζε εξαιρετικές δυσκολίες, οι οποίες έπρεπε να είχαν υποχρεώσει την Επιτροπή να εξετάσει την περίπτωσή της το συντομότερο δυνατό, κατ' εφαρμογή του άρθρου 14 της γενικής αποφάσεως 2794/80. Πράγματι, η επιχείρηση αντιμετώπισε περίοδο ιδιαίτερα οξείας κρίσεως, η οποία, κατά το 1977, χαρακτηριζόταν από ιδιαίτερα μεγάλες οφειλές, που έφθαναν τα 19 περίπου δισεκατομμύρια λιρέτες, από μαζική προσφυγή στο Cassa Integrazione Guadagni, από αναδιοργάνωση του προσωπικού της, για να καταλήξει, το 1978, στην υπογραφή εξωδικαστικού συμβιβασμού και, τέλος, στην επιβολή αναγκαστικής διαχειρίσεως από το Tribunale της Brescia. Κατά την περίοδο αυτή η Busseni μείωσε την παραγωγή χάλυβα από 121 804 τόνους το 1976 σε 74 446 τόνους το 1981, γεγονός που αποτελεί απότομη πτώση της ποσότητας χάλυβα που παρήγε και επιβεβαιώνεται από τη μείωση που παρουσίασε στην κατανάλωση ενέργειας. Η μείωση αυτή της παραγωγής είχε ως συνέπεια την αδυναμία της να ανταποκριθεί στις ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις της που προέκυπταν από τη διαχείριση της παραγωγικής της δραστηριότητας καθώς και την αδυναμία της να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που είχε αναλάβει στο πλαίσιο του εξώδικου συμβιβασμού και την αδυναμία εξοφλήσεως των ειδικών επιβαρύνσεων.

Με το δεύτερο ισχυρισμό της, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι δεν μπορεί να της καταλογιστεί ευθύνη για την υπέρβαση των ποσοστώσεων, διότι δεν ήταν σε θέση να τις τηρήσει χωρίς να επιδεινώσει κατά τρόπο ανεπανόρθωτο και με ρυθμό ακόμη πιο γρήγορο την οικονομική και ταμειακή της κατάσταση. Είχε επομένως περιέλθει σε «απόλυτη αδυναμία να ενεργήσει διαφορετικά».

Με τον τρίτο ισχυρισμό της, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι συνέπεια της πληρωμής ενός τέτοιου προστίμου θα ήταν η πτώχευση της εταιρείας Busseni και η αδυναμία της να φέρει σε αίσιο πέρας τη διαδικασία της αναγκαστικής διαχειρίσεως.

Η *Επιτροπή* προβάλλει κατ' αρχάς ένσταση απαραδέκτου της προσφυγής. Υποστηρίζει ότι η προσφεύγουσα δεν τήρησε την προθεσμία του ενός μηνός από την ημερομηνία κοινοποιήσεως της εν λόγω αποφάσεως, που προβλέπει για τις προσφυγές το άρθρο 39 του οργανισμού του Δικαστηρίου (ΕΚΑΧ) και η οποία παρατείνεται κατά δέκα ημέρες, στη συγκεκριμένη περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 81 του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου και το άρθρο 1 του παραρτήματος ΙΙ. Κατά συνέπεια, ενώ η προσφυγή έπρεπε να είχε κατατεθεί στη γραμματεία πριν από τις 6 Οκτωβρίου 1982, περιήλθε στο Δικαστήριο μόλις στις 25 Οκτωβρίου 1982. Η Επιτροπή αμφισβητεί το ότι η προσφεύγουσα μπορεί να επικαλεστεί ότι η επιχείρηση ήταν κλειστή από τις 17 Μαρτίου μέχρι τις 13 Σεπτεμβρίου 1982, επειδή είχε τεθεί υπό το καθεστώς της Cassa Integrazione Guadagni, κατ' εφαρμογή του ιταλικού νόμου 675/77, και ότι η διακοπή αυτή της λειτουργίας της αποτελεί περίπτωση ανωτέρας βίας κατά την έννοια του άρθρου 39 του οργανισμού του Δικαστηρίου ΕΚΑΧ. Ο εν λόγω ιταλικός νόμος δεν προβλέπει ούτε τη λύση της εταιρείας ούτε την απόλυση του προσωπικού της. Αντίθετα, η διάρθρωση της επιχειρήσεως παραμένει ακέραιη και η επιχείρηση διατηρείται ως νομικό πρόσωπο, έτσι ώστε να είναι ικανή να προ-

βαίνει στις νομικές πράξεις που κρίνονται αναγκαίες, όπως αποδεικνύεται από τη δήλωση της Prefettura di Brescia, από την οποία προκύπτει ότι η διεύθυνση της επιχειρήσεως διαπραγματεύθηκε με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις για να καθορίσει την ημερομηνία της επαναλειτουργίας της επιχειρήσεως, ενώ η τελευταία βρισκόταν ακόμη υπό το καθεστώς της Cassa Integrazione Guadagni.

Αλλά, έστω και αν κρίνονταν βάσιμες οι απόψεις της προσφεύγουσας, και πάλι η προσφυγή θα έπρεπε να κριθεί ότι κατατέθηκε εκπρόθεσμα, διότι αν η προθεσμία άρχιζε να τρέχει από τις 13 Σεπτεμβρίου 1982, ημερομηνία ενάρξεως της επαναλειτουργίας της επιχειρήσεως, η προσφυγή θα έπρεπε να είχε κατατεθεί το αργότερο στις 23 Οκτωβρίου 1982, ενώ κατατέθηκε στις 25 Οκτωβρίου 1982.

Επί της ουσίας, η Επιτροπή περιορίζεται να προβάλει την άποψη ότι η προσφεύγουσα δεν μπορεί να αποσείσει την ευθύνη της για υπέρβαση των ποσοστώσεων της παραγωγής, στηριζόμενη στην ύπαρξη εξαιρετικών δυσκολιών. Εάν η Επιτροπή είχε επιτρέψει στην Busseni να υπερβεί τις ποσοστώσεις της με το αιτιολογικό της υπάρξεως δυσκολιών ήδη από παλαιότερα, θα ήταν υποχρεωμένη να κάνει το ίδιο για μεγάλο αριθμό άλλων επιχειρήσεων, γεγονός που θα καθιστούσε μη αποτελεσματικό το όλο σύστημα ποσοστώσεων παραγωγής. Το κριτήριο του εξαιρετικού χαρακτήρα των οικονομικών δυσκολιών πρέπει να έχει ισχυρό έρεισμα για να μπορεί να χρησιμοποιείται κατ' εξαίρεση σε ορισμένη περίοδο.

Εξάλλου, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι όλες οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να τηρούν το σύστημα των ποσοστώσεων, εφόσον η Επιτροπή δεν έχει κρίνει ενδεδειγμένο να εφαρμόσει τις αποκλίσεις που προβλέπει το άρθρο 14 της γενικής αποφάσεως. Διαφορετικά, το σύστημα αυτό δεν θα ήταν αποτελεσματικό, διότι δεν θα το τηρούσε κανείς.

Ως προς την πληρωμή του προστίμου, η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι υπηρεσίες της έχουν εντολή να τάσσουν μεγάλες προθεσμίες για την καταβολή του στις επιχειρήσεις που αποδεικνύουν ότι αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες. Επομένως, το Δικαστήριο δεν μπορεί, σε καμιά περίπτωση, να κάνει δεκτά τα αιτήματα της προσφεύγουσας.

Η *προσφεύγουσα* αντιτάσσει, στην απάντησή της, το επιχείρημα ότι η ένσταση απαραδέκτου που προβάλλει η Επιτροπή είναι εντελώς αβάσιμη. Η εταιρεία Busseni είχε, πράγματι, διακόψει εντελώς τη λειτουργία της, λόγω μεγάλης κρίσεως της επιχειρήσεως, από τις 17 Μαρτίου μέχρι τις 13 Σεπτεμβρίου 1982 και επομένως συντρέχουν οι προϋποθέσεις του «τυχαίου συμβάντος» ή της «ανωτέρας βίας» που προβλέπει το άρθρο 39 του Οργανισμού του Δικαστηρίου (ΕΚΑΧ), που απαλλάσσουν από την ευθύνη για τη μη τήρηση των προθεσμιών. Το εν λόγω άρθρο δεν απαιτεί ούτε τη λύση της εταιρείας ούτε την απόλυση του προσωπικού της για να θεωρηθεί ότι συντρέχουν οι προαναφερθείσες προϋποθέσεις. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η διακοπή της λειτουργίας της επιχειρήσεως είχε ως αποτέλεσμα τη σώρευση αλληλογραφίας έξι μηνών, γεγονός που εμπόδισε τη διεύθυνση της εταιρείας να λάβει δεόντως γνώση της ανακοινώσεως της αποφάσεως της Επιτροπής τουλάχιστον επί 18 ημέρες μετά την επανάληψη της λειτουργίας της στις 13 Σεπτεμβρίου 1982.

Ακόμα και στην περίπτωση που μόνο η ημερομηνία επαναλήψεως της λειτουργίας έχει σημασία, η προσφυγή πρέπει να θεωρηθεί εμπρόθεσμη, διότι, σύμφωνα με το άρθρο 80 του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου, η προθεσμία του ενός μηνός που προβλέπεται για την άσκηση της προσφυγής άρχισε να τρέχει από τις 14 Σεπτεμβρίου 1982 και έληξε, λαμβανομένων υπόψη των δέκα συμπληρωματικών ημερών

που προβλέπει το άρθρο 1 του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού διαδικασίας, στις 24 Οκτωβρίου 1982. Δεδομένου ότι η ημέρα εκείνη ήταν Κυριακή, η προθεσμία έληγε, στην πράξη, στις 25 Οκτωβρίου 1982, ημερομηνία καταθέσεως της προσφυγής στη γραμματεία του Δικαστηρίου. Επομένως, η προσφυγή είναι απόλυτα παραδεκτή ως προς τις προθεσμίες.

Ως προς την ουσία, η προσφεύγουσα επαναλαμβάνει την άποψη ότι οι εξαιρετικές δυσκολίες που αντιμετώπιζε, ιδίως οι ταμειακές της δυσχέρειες, δικαιολογούσαν την εφαρμογή του άρθρου 14 της γενικής αποφάσεως της Επιτροπής. Δεδομένου ότι η τελευταία, αν και της ζητήθηκε κανονικά, δεν έκρινε ότι ήταν υποχρεωμένη να ενεργήσει σχετικά, το γεγονός αυτό συνιστά συμπληρωματικό ελάττωμα της προσβαλλόμενης αποφάσεως.

Εξάλλου, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι το πρόστιμό της πρέπει να ακυρωθεί μαζί με την επίδικη απόφαση, κατ' εφαρμογή επίσης του άρθρου 4, παράγραφος 5, της γενικής αποφάσεως, διότι, κατά την άποψή της, η Επιτροπή έπρεπε να αυξήσει, λόγω της οικονομικής καταστάσεως της επιχειρήσεως, την παραγωγή αναφοράς της, κατά τρόπο ώστε να φθάσει το σύνολο της παραγωγής του αντίστοιχου τριμήνου του έτους 1974. Κατά το έτος εκείνο, η παραγωγή βάσει της οποίας είχαν υπολογιστεί οι εισφορές ΕΚΑΧ ανερχόταν σε 180 000 τόνους περίπου, ενώ ο μέσος όρος των τριών ετών αναφοράς ήταν κατώτερος από 120 000 τόνους. Προκύπτει, επομένως, μείωση της παραγωγής κατά 60 000 τόνους σε σύγκριση με το 1974. Κατά συνέπεια, η υπέρβαση των 6 000 τόνων που προσάπτεται στην Busseni έχει κατά μεγάλο βαθμό αντισταθμιστεί και απορροφηθεί από τη διαφορά αυτή της παραγωγής αναφοράς.

Η *Επιτροπή* αμφισβητεί, στην ανταπάντησή της, ότι τα πραγματικά περιστατικά, όπως τα παρουσίασε η προσφεύγουσα, δηλαδή η διακοπή της λειτουργίας της επιχειρήσεως, μπορούν να θεωρηθούν ότι αποτελούν περίπτωση ανωτέρας βίας ή τυχαίου συμβάντος, έννοιες που, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ορίζονται ως εξωτερικά γεγονότα ανεξάρτητα από τη βούληση του υποχρέου προς εκπλήρωση και, κατά συνέπεια, απρόβλεπτα τόσο ως προς την επέλευσή τους, όσο και ως προς τις συνέπειές τους. Πράγματι, αν ο ορισμός αυτός ισχύει πλήρως για μια φυσική καταστροφή ή για μια απεργία, δεν μπορεί να εφαρμοστεί στη συγκεκριμένη περίπτωση, και τούτο διότι αφενός μεν το γεγονός ήταν όχι απλώς προβλεπτό, αλλά το είχε ζητήσει η ίδια η ενδιαφερόμενη, και αφετέρου είναι προφανές ότι, εφόσον εξακολουθούσαν να λειτουργούν όλα τα όργανα της εταιρείας, η διοίκησή της ήταν υποχρεωμένη να διαχειρίζεται τουλάχιστον τις τρέχουσες υποθέσεις. Η Επιτροπή θεωρεί ότι το γεγονός ότι η διοίκησή της δεν έκανε καν τον κόπο να ανοίξει την αλληλογραφία συνιστά τεράστια παράλειψη εκ μέρους της διοικήσεως της επιχειρήσεως.

Τέλος, η Επιτροπή επαναλαμβάνει την άποψή της ότι το καθεστώς της Cassa Integrazione Guadagni δεν θίγει τη δικαιοπρακτική ικανότητα της επιχειρήσεως. Αυτό προκύπτει εύκολα από την εξέταση της ρυθμίσεως που διέπει το καθεστώς αυτό, που ανάγεται στο νομοθετικό διάταγμα του αντιβασιλέα 788, της 9ης Νοεμβρίου 1945, και καταλήγει, μετά από διάφορες τροποποιήσεις, στο νόμο 675, της 12ης Αυγούστου 1977, που επικαλέστηκε η προσφεύγουσα.

Ως προς την ουσία, η Επιτροπή παραπέμπει στις παρατηρήσεις που διατύπωσε στο υπόμνημα αντικρούσεως.

IV — Απαντήσεις στα ερωτήματα που υπέβαλε το Δικαστήριο

Το Δικαστήριο κάλεσε την προσφεύγουσα να του υποβάλει τα σχετικά κείμενα που ρυθμίζουν τη διακοπή της λειτουργίας των εγκαταστάσεών της, τα κείμενα του εξώδικου συμβιβασμού και της αναγκαστικής διαχειρίσεως που αναφέρονται στην προσφυγή, καθώς και τις ενδεχόμενες αποφάσεις του δικαστηρίου που αναφέρονται στη διαχείριση της επιχειρήσεως μετά την επιβολή της αναγκαστικής διαχειρίσεως. Η προσφεύγουσα κατέθεσε στο Δικαστήριο την αίτησή της, της 17ης Απριλίου 1982, προς το Tribunale Civile e Penale της Brescia, τμήμα πτωχεύσεων, που στηρίζεται στο άρθρο 187 του βασιλικού διατάγματος 267 της 16ης Μαρτίου 1942.

Το Δικαστήριο κάλεσε επίσης την Επιτροπή να δώσει εξηγήσεις για το ύψος του προστίμου που επέβαλε. Η Επιτροπή απάντησε ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση εφάρμοσε το άρθρο 9 της αποφάσεως (ΕΚΑΧ) 2794/80, σύμφωνα με το οποίο το πρόστιμο ανέρχεται σε 75 ECU για κάθε τόνο υπερβάσεως. Πρόσθεσε πάντως ότι θα έπρεπε μάλλον να εφαρμόσει τη δεύτερη παράγραφο του εν λόγω άρθρου 9, διότι πρόκειται για περίπτωση υποτροπής (έγινε υπέρβαση κατά τη διάρκεια και των δύο τριμήνων, δηλαδή κατά το πρώτο και δεύτερο τρίμηνο του 1981), και επομένως, σύμφωνα με την άσκηση της διακριτικής της εξουσίας, το ποσό του προστίμου για την υπέρβαση του δεύτερου τριμήνου έπρεπε να αυξηθεί κατά 10 %, εφόσον πρόκειται για επιχείρηση με αρνητικό ισολογισμό.

V — Προφορική διαδικασία

Κατά τη συνεδρίαση της 22ας Σεπτεμβρίου 1983, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον S. Fabro, ανέπτυξε προφορικά τις παρατηρήσεις της.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του στη συνεδρίαση της 17ης Νοεμβρίου 1983.

Σκεπτικό

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 25 Οκτωβρίου 1982, η εταιρεία Acciaierie e Ferriere Busseni SpA (στο εξής Busseni), με έδρα το Nave (Ιταλία), άσκησε, δυνάμει του άρθρου 36, δεύτερη παράγραφος, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, προσφυγή με την οποία ζητεί αφενός μεν την ακύρωση της αποφάσεως C(82) 1191/3 της Επιτροπής, της 13ης Αυγούστου 1982, που της επέβαλε πρόστιμο 514 875 ECU, δηλαδή 680 289 981 λιρετών, κατ' εφαρμογή του άρθρου 58, παράγραφος 4, της Συνθήκης ΕΚΑΧ και του άρθρου 9 της γενικής αποφάσεως 2794/80/ΕΚΑΧ της Επιτροπής, της 31ης Οκτωβρίου 1980, με την οποία θεσπίστηκε σύστημα ποσοστώσεων παραγωγής για τις επιχειρήσεις της βιομηχανίας σιδήρου και χάλυβα (ΕΕ ειδ. έκδ. 13/010, σ. 50), αφετέρου δε, επικουρικά, τη μείωση του ποσού του προστίμου και τη χορήγηση προθεσμίας για την καταβολή του.

2 Στην επίδικη απόφαση αναφέρεται ως αιτιολογία το γεγονός ότι κατά το πρώτο και το δεύτερο τρίμηνο του 1981 η Busseni υπερέβη κατά 3 398 και 3 467 τόνους

αντίστοιχα τις ποσοστώσεις παραγωγής που της είχαν χορηγηθεί για τα προϊόντα της ομάδας IV στο πλαίσιο του συστήματος ποσοστώσεων της παραγωγής χάλυβα που θέσπισε η απόφαση 2794/80. Η Επιτροπή επέβαλε στην Busseni την υποχρέωση να καταβάλει το πρόστιμο εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση της αποφάσεως.

3 Η απόφαση αυτή κοινοποιήθηκε στην Busseni με έγγραφο της 17ης Αυγούστου 1982 και παρελήφθη στις 26 Αυγούστου 1982 στην έδρα της στο Nave.

Επί του παραδεκτού

4 Κατά της εν λόγω προσφυγής η Επιτροπή προβάλλει ένσταση απαραδέκτου. Ισχυρίζεται σχετικά ότι η Busseni δεν τήρησε την προθεσμία του ενός μηνός από την ημερομηνία κοινοποιήσεως της επίδικης αποφάσεως, που προβλέπει το άρθρο 39 του Οργανισμού του Δικαστηρίου ΕΚΑΧ, η οποία παρατείνεται κατά δέκα ημέρες στην παρούσα υπόθεση, σύμφωνα με το άρθρο 81 του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου και το άρθρο 1 του παραρτήματος ΙΙ. Η προσφυγή, η οποία έπρεπε να έχει κατατεθεί πριν από τις 6 Οκτωβρίου 1982, περιήλθε, πράγματι, στο Δικαστήριο μόλις στις 25 Οκτωβρίου 1982.

5 Αντίθετα, η Busseni υποστηρίζει ότι η προσφυγή είναι παραδεκτή από άποψη προθεσμιών. Ισχυρίζεται δε ότι πράγματι δεν ήταν σε θέση να ασκήσει την προσφυγή μέσα στις προβλεπόμενες προθεσμίες, διότι η επιχείρηση είχε λάβει ενισχύσεις από την Cassa Integrazione Guadagni και με διάταξη της 23ης Απριλίου 1982 του Tribunale της Brescia είχε τεθεί υπό αναγκαστική διαχείριση για δύο έτη με το διορισμό ενός Commissario Giudiziale και ότι είχε διακόψει πλήρως τη λειτουργία της από τις 17 Μαρτίου μέχρι τις 13 Σεπτεμβρίου 1982. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, η διεύθυνση της εταιρείας δεν ήταν σε θέση να λάβει γνώση της ανακοινώσεως της επίδικης αποφάσεως πριν από μια ημερομηνία που η ίδια η Busseni τοποθετεί 18 τουλάχιστον ημέρες μετά την επανάληψη της λειτουργίας της στις 13 Σεπτεμβρίου 1982, λόγω της συσσωρεύσεως αλληλογραφίας έξι μηνών.

6 Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, η διακοπή αυτή της λειτουργίας, που ήταν αποτέλεσμα οξείας κρίσεως, συνιστά τυχαίο συμβάν ή ανωτέρα βία, κατά την έννοια του άρθρου 39, παράγραφος 3, του Οργανισμού του Δικαστηρίου ΕΚΑΧ, που διακόπτει τις προθεσμίες.

7 Επικουρικά, η Busseni υποστηρίζει ότι, ακόμα και στην περίπτωση που ληφθεί υπόψη μόνο η ημερομηνία της επαναλειτουργίας, η προσφυγή πρέπει να θεωρηθεί ότι ασκήθηκε εμπρόθεσμα, διότι, σύμφωνα με το άρθρο 80 του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου, η προθεσμία του ενός μηνός που προβλέπεται για την άσκηση προσφυγής άρχισε να τρέχει από τις 14 Σεπτεμβρίου 1982 και έληξε, αν ληφθούν υπόψη οι δέκα συμπληρωματικές ημέρες που προβλέπει το άρθρο 1 του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού διαδικασίας, στις 24 Οκτωβρίου 1982. Επειδή η ημέρα εκείνη ήταν Κυριακή, η προθεσμία έληξε πραγματικά στις 25 Οκτωβρίου 1982, ημερομηνία καταθέσεως της προσφυγής.

8 Πρέπει να αναγνωριστεί ότη η προθεσμία ασκήσεως της προσφυγής έχει αυστηρό χαρακτήρα και δεν μπορεί να παρεκταθεί παρά μόνο κατά τις διατάξεις περί παρεκτάσεως προθεσμιών λόγω αποστάσεως που προβλέπει το άρθρο 39, παράγραφος 2, του Οργανισμού του Δικαστηρίου ΕΚΑΧ. Ωστόσο, η παράγραφος 2 του εν λόγω άρθρου προβλέπει ότι δεν μπορεί να προβληθεί απώλεια δικαιώματος λόγω παρόδου των προθεσμιών όταν ο ενδιαφερόμενος αποδεικνύει την ύπαρξη τυχαίου συμβάντος ή ανωτέρας βίας.

9 Στην παρούσα περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 33 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής ήταν ένας μήνας, με παρέκταση της προθεσμίας κατά δέκα μέρες για τους ιταλούς προσφεύγοντες, δυνάμει του παραρτήματος ΙΙ του κανονισμού διαδικασίας. Δεδομένου ότι η επίδικη απόφαση κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα στις 26 Αυγούστου 1982 και ότι σύμφωνα με το άρθρο 81 του κανονισμού διαδικασίας οι προθεσμίες ασκήσεως προσφυγής κατά πράξεως οργάνου αρχίζουν να τρέχουν από την επομένη της ημέρας της κοινοποιήσεως της πράξεως στον ενδιαφερόμενο, η προθεσμία της προσφυγής έληξε στις 6 Οκτωβρίου 1982 και, επομένως, η προσφυγή που κατατέθηκε στο Δικαστήριο στις 25 Οκτωβρίου 1982 ήταν εκπρόθεσμη.

10 Το παραδεκτό, λοιπόν, της προσφυγής εξαρτάται αποκλειστικά από το αν, στη συγκεκριμένη περίπτωση, συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις ανωτέρας βίας, κατά την έννοια του άρθρου 39, παράγραφος 3, του Οργανισμού του Δικαστηρίου ΕΚΑΧ.

11 Όπως προκύπτει από την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η έννοια της ανωτέρας βίας αναφέρεται κυρίως, αν εξαιρεθούν οι ιδιομορφίες των ειδικών τομέων στους οποίους χρησιμοποιείται, σε εξωτερικές περιστάσεις που καθιστούν αδύνατη την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης ενέργειας. Ακόμη και αν δεν προϋποθέτει απόλυτη αδυναμία, απαιτεί, ωστόσο, την ύπαρξη ασυνήθων δυσχερειών, ανεξάρτητων από τη βούληση του προσώπου, που παρίστανται αναπόφευκτες έστω και αν καταβληθεί κάθε δυνατή επιμέλεια.

12 Όπως προκύπτει από τη δικογραφία, η διακοπή της λειτουργίας της επιχειρήσεως Busseni δεν είχε ως συνέπεια ούτε την εκκαθάριση της επιχειρήσεως ούτε την παύση της ευθύνης της διευθύνσεώς της ως προς την κανονική συνέχιση του χειρισμού των υποθέσεών της. Το γεγονός ότι δέχτηκε την ενίσχυση της Cassa Integrazione Guadagni, ότι με διάταξη της 23ης Απριλίου 1982 του Tribunale της Brescia τέθηκε υπό αναγκαστική διαχείριση για δύο έτη, ότι διορίστηκε ένας Commissario Giudiziale ο οποίος προέβη σε διαχειριστικές πράξεις με σκοπό την επανάληψη της λειτουργίας της, αποδεικνύει σε επαρκή βαθμό σημαντική δραστηριότητα με σκοπό την επιβίωση και τη διατήρησή της.

13 Συνεπώς, στην παρούσα υπόθεση δεν συντρέχουν ούτε ασυνήθεις και αναπόφευκτες δυσχέρειες ούτε εξωτερικές περιστάσεις ανεξάρτητες από τη βούληση της διευθύνσεως της επιχειρήσεως που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν το ότι δεν διερευνήθηκε η αλληλογραφία που αφορούσε τις υποθέσεις της επιχειρήσεως.

14 Επομένως, η εκπρόθεσμη άσκηση της προσφυγής δεν οφείλεται σε ανωτέρα βία, η δε προσφυγή είναι απαράδεκτη.

Επί των δικαστικών εξόδων

15 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη.

2) Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Bahlmann Pescatore Due

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 9 Φεβρουαρίου 1984.

Ο γραμματέας
κ.α.α.

J. A. Pompe

Βοηθός γραμματέας

Ο πρόεδρος του δευτέρου τμήματος

K. Bahlmann

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GERHARD REISCHL ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 17 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1983 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Η υπόθεση για την οποία πρόκειται να διατυπώσω τις προτάσεις μου αναφέρεται σε απόφαση επιβολής προστίμου στην προσφεύγουσα, σύμφωνα με το άρθρο 9 της αποφάσεως 2794/80, λόγω υπερβάσεως των ποσοστώσεων παραγωγής που της είχαν επιβληθεί για το πρώτο και δεύτερο τρίμηνο του 1981.

Ποιο θα έπρεπε να είναι το ύψος της παραγωγής της προσφεύγουσας για την τέταρτη ομάδα προϊόντων κατά το πρώτο εξάμηνο του 1981 της γνωστοποιήθηκε με ανακοίνωση της 19ης Δεκεμβρίου 1980, που την καθόρισε σε 12 279 τόνους για το πρώτο τρίμηνο του 1981 και με ανακοίνωση της 6ης Απριλίου 1981 για το δεύτερο τρίμηνο 1981. Αργότερα, η Επιτροπή, με έγγραφό της της 24ης Νοεμβρίου 1981, αναγνώρισε ότι η ποσόστωση για το πρώτο τρίμηνο του 1981 έπρεπε να αυξηθεί κατά 358 τόνους, διότι κατά το τέταρτο τρίμηνο του 1980, έναντι ποσοστώσεως 17 047 τόνων, η παραγωγή της προσφεύγουσας είχε ανέλθει σε 16 689 μόνο τόνους. Με έγγραφο της 1ης Φεβρουαρίου 1982 φαίνεται ότι η ποσόστωση του πρώτου τριμήνου 1981 αυξήθηκε ακόμη μια φορά κατά 1 178 τόνους.

Στην πραγματικότητα, όμως, η προσφεύγουσα παρήγαγε περισσότερο από όσο της είχε επιτραπεί. Για πρώτη φορά επικαλέστηκε σχετική ανάγκη σε έγγραφό της της 24ης Απριλίου 1981. Λόγω υψηλών χρεών της αναγκάστηκε κατά το έτος 1978 να έλθει σε εξώδικο συμβιβασμό, βάσει του οποίου έπρεπε να καταβάλει μέχρι το τέλος του 1981 ένα υπόλοιπο χρέους στις τράπεζες. Επειδή η ταμειακή της κατάσταση επιδεινώθηκε ακόμα περισσότερο, ήταν αδύνατο να τηρήσει τις ποσοστώσεις παραγωγής χωρίς να θέσει σε κίνδυνο τις τρέχουσες υποθέσεις της και την καταβολή του υπολοίπου που όφειλε βάσει του συμβιβασμού. Συμπληρωματικά, με έγγραφό της της 18ης Μαΐου 1981, η προσφεύγουσα κατέστησε γνωστό ότι λόγω σημαντικών οφειλών υποχρεώθηκε, κατά το έτος 1977,

1 — Μετάφραση από τα γερμανικά.